

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravišstvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 23.

V Ljubljani, dne 5. maja 1911.

Leto VI.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Od zdaj naprej se zaključijo uredništvo »Naše Moči« zaradi tehničnih razmer vsako sredo dopoldne. Vse naše sotrudi in dopisnike zato naprošamo, naj vpošljejo vse »Naše Moči« namenjene članke in dopise tako, da jih dobi uredništvo že v sredo z jutranjo pošto. Če pride kaj v sredo popoldne, se bo moralo odložiti. »Naše Moč« smo tudi ta teden zaključili v sredo opoldne, zato pridejo pozneje došli dopisi v list bodoči teden. Prosimo tudi vse dopisnike, naj pišejo le na eni strani papirja, druga stran se naj pa pusti prazna.

Dr. Fr. Dolšak.

Zdravstveni pogovori.

IV.

Ker smo v prejšnjih številkah govorili o zdravilih in zdravnikih, se spodobi, da se spomnimo tudi bolnikov. Saj velja njim naše sočutje in pomoč in radi njih je Bog ustvaril »zdravila in zdravnike«, kakor se bere v sv. pismu, ne pa narobe. O bolnikih in njih bolečinah bi se dale pisati neštevilne knjige; nas zanimajo za sedaj le nekatera socialno važna vprašanja s posebnim ozirom na delavske stanove. Tekom ordinacijske ure se zglašijo pri delavskem zdravniku množica ljudi, in vsak izmed njih trdi, da je bolan. To se končno tudi vsakemu lahko verjame, kajti brez telesne hibe je le malokdo. Gre le za to, ali je delozmožen ali ne. To je važno za blagajniškega zdravnika, blagajno in delavca samega; delavec, bolan in za delo nesposoben, je gmotno oškodovan, ker bolniška podpora ne dosega rednega dnevnega zaslužka. Ako pravi zdravnik, da nisi sposoben za delo, ga ubogaj in ostani doma, tudi če imaš manjše dohodke. To so jasni slučajji, o katerih je vsaka daljša govorica odveč. Prav pogosto pa sem imel priliko opazovati, da v resnici bolni, resno bolni delavci niso pravčasno se zglašili pri zdravniku in so se silili z delom, dokler jim zadnja mišica ni opešala. Videl sem delavce še pri delu, ko jim je pljučnica bila že v razvoju ali ko jim je vročinska bolezen že žarila kri. To so močne trdne nature, vajene trpljenja in

bolečin; skrb za vsakdanji kruh, sebi in svoji rodbini, jih vzpodbuja do skrajne meje. Vprašanje pa je, če je to pametno. Skušnja uči, da ne. Pri vseh težkih boleznih, zlasti pri onih, kjer ima bolnik vročino, velevala neizprosni zakon narave, da imej bolno telo počitek, in sicer že od prvega početka bolezni. Kakor se zviša toplota telesa, spada bolnik v posteljo. Po čem pa se to pozna. Največkrat jame človeka mraziti, kakor bi ga polival s hladno vodo po hrbtu in udih, zebe ga, tudi če sedi po zimi v zakurjeni sobi, ali če ga po leti obseva vroče solnce; kadar se pojavijo taka mrzlična znamenja, svetujem vsakemu, da nemudoma zapusti delavnico in si poišče zdravniško pomoč. Mogoče je, da bo mrzlica prihodnji dan že ponehala; tem bolje; očitati si pa ni treba, da si bil mehkužen in strahopeten; morda je uprav to ti pomagalo, ker si šel takoj v posteljo.

K znamenjem mrzlice prištevam še to, da se človek sploh vsega slabo počuti; udi so kakor stepeni, glava težka in boleča, tek do jedi zelo neznačen, usta suha, čelo vroče in mrazenje se česro menja z občutkom vročine. To so začetni znaki cele vrste več ali manj opasnih bolezni; tako se lahko začnejo akutna vnetja v sopilih, pljučnica, želodčna mrzlica, šen, akutni sklepni revmatizem, vnetja v vratu, razne gnojivke in prisadi, kužne bolezni itd. Marsikdo misli, da bode mrzlico pregnal z delom, ali celo s pijanč; takih zmotnih poskusov ne svetujem nikomur, ker se lahko silno maščujejo.

Poleg takih bolezni, ki so združene z mrzlico in s preje popisanimi znamenji, ki opozarjajo na pretečo nevarnost, so še druge bolezni brez mrzlice in vročine. Tudi v takih slučajjih ti večkrat splošni telesni počutek pove, da nisi za delo. Včasih pa se nevarna bolezen začne s tako neznačnimi začetki, da še prav z lahkoto opravljaš svojo službo, in vendar bi bilo bolje, če bi prenehal. Vsekako se je takoj posvetovati z zdravnikom, kakor hitro opaziš kako nerednost v svojem zdravju, zlasti ako hitro sama po sebi ne mine.

Ali se pa ni že zgodilo, da se je od strani zdravnika k delu silil delavec, ki je bil za delo nezmožen? Resnica je, da so se taki obžalovanja vredni slučajji res pripetili; resnica pa je tudi, da so take zmote vedno red-

kejšje. Medicina napreduje v spoznavanju tudi zelo skritih bolezni, tako da z mnogimi tehničnimi pripomočki bolezni zgodaj spozna. Delavski zdravnik se čuti vedno bolj odgovornega napram delavstvu in duh časa je tak, da je vsako dejanje, dobro ali slabo, izpostavljeno javni kritiki. Zato lahko z mirno vestjo trdimo, da so in bodo zdravniške zmote vedno bolj le poedini slučajji in izjeme.

Poleg resnično bolnih in delonezmožnih se pri vsaki bolniški blagajni govori tudi o takozvanih simulantih; to so delozmožni ljudje, ki se delajo bolne, da vlečejo bolniško podporo in lahko postopajo. Gmotno škodujejo blagajnam in svojim stanovskim tovarišem, delajo preglatice zdravnikom, škodujejo pa tudi samim sebi, ker se odvadijo delu in si končno vtepejo v glavo misel, da so res bolni. Tudi takih bode vedno manj, ker se jim bo namera na razne načine moderne vede lahko spoznala in preprečila. V sodbi je pa treba biti zdravnikom zelo previden, kajti so tudi živčno in duševno bolni ljudje, sicer brez kake posebne telesne napake, vendar brez vsake volje in veselja do dela. Oni občutijo v sebi delonezmožnost, dasi bi se dalo misliti, da lažejo. Zdravnik mora imeti veliko potrpljenja, prej ko prežene takim bolnikom njih misli in občutke iz glave. Nekateri zdravniki za živčne bolezni so šli v svojih trditvah tako daleč, da so rekli, da pravih simulantov sploh ni. Mi se temu mnenju ne moremo pridružiti, ker vemo, da so in jih poznamo. Splošno zdravstveno načelo za delavce, blagajne in zdravnika pa bodi, to-le: Boljše je, da jih deset premilo cenimo glede delozmožnosti, kakor enega samega preostro. Hujše bi bilo, če bi le eden delavec, resnično bolan in za delo nesposoben, se silil ali siljen bil k delu, kakor če deset drugih brez pravega povoda ostane doma.

Kandidati S. L. S. za državnozbornske volitve. 1. Mestna občina Ljubljana: se pozneje razglašajo. — 2. Sodni okraj ljubljanski brez ljubljanske občine: **Dr. Iv. Šusteršič, odvetnik v Ljubljani.** — 3. Sodni okraj Radovljica, Kranjska gora in Tržič: **Josip Pogačnik, posestnik v Pod-**

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Flavt, ničesar se ne boj,« reče Avel, ko vidi, da pomišlja prijatelj; »to so naši prijatelji, ki so se oteli smrti in razdejanja sem na kraj miru.«

Sedaj se zavije na stransko pot; svitla luč jim zablišči na koncu rova in kmalu dospejo na konec. Nenadoma so v širnem prostoru, kjer gore voščene sveče in plamenice. V sredi stoji oltar z Izveličarjevo podobo, oboje neumetno izrezljano. Za oltarjem stoji ravno tako priprost stol, odličen sedež za poglavarja male čredice; blizu oltarja je kamenit umivalnik z vodo: tu delé sveti krst.

Tudi tu so seveda jako neumetne podobe: sveta Devica, Kristusovo vstajenje, prihod sv. Duha. Te podobe povišujejo vtis svetega dejanja, katero ravno opravlja silvolasi Aleksandros, in krog oltarja kleče trume moških, ženskih in otrok.

Avel migne svojima tovarišema, naj pri miru ostaneta tako dolgo, da bo služba bož-

ja pri kraju. Ko pa odstopi Aleksandros od oltarja, vstane tudi zbrana množica, Avel pa stopi v kapelo, prekorači vrste zbranih vernikov, poklekne pred podobo Križanega, da se mu zahvali za srečno rešitev.

Med radostnim sočutjem občine stopi Aleksandros k Avlu; ob svoji roki drži jokajočo Aricijo. »Čast ti, moj sin!« tako mu govori starček. »Lepo je od tebe, ker velja tvoja prva misel Bogu, preden zemška želja in hrepenenje navda tvojo dušo. Zato ti tudi mati božje ljubezni, sveta Devica, povračuje pravo vero. Vzemij jo, Aricijo, ljubljeno nevesto; dvakrat imam pravico, da ti jo pridružim, kajti tudi kakor oče ti dam veselega srca svoje dete. Da, neskončna so božja pota: mal košček zlata, ki ga je moja soproga obesila novorojenemu detetu, mi je pomogel, da sem spoznal svojo hčer, katero mi je vzela strašna zloba.«

Avel prime roko blage neveste; nato jo pelje k vratom, kjer ga pričakuje Flavt in Metela.

»Tukaj, ljubi prijatelji,« spregovori srečni mladenič, »em vam privedel še dva

brezdomačinca v naše zavetje; ona ženska je Metela, ki je žrtvovala svojo ljubezen do mojega prijatelja Flavta, le da bi obvarovala svojega očeta Festula nasledkov zarote. Podala je roko možu, katerega ni ljubila; v tej strašni noči je postala sirota in vdova, še preden so jo prav mogli imenovati soprogo. Sprejmite ju pri nas; njuno srce je plodovito za seme vzvišenega nauka in rada bodeta sprejela našo vero, ker sem Flavta že pridobil, ko sva bila še v ječi.«

»Z iskrenim veseljem sprejeti hočem vašo vero,« zakliče mladenič in seže prijatelju v besedo; nikar me ne odganjajte! Zdi se mi,« povzame nato besedo, ko se umiri, »kakor bi bil že v sanjah videl podobo Križanega, kakor bi mi bil krotek glas pripovedoval o njegovem trpljenju, o njegovi božji naravi. Ne zametuj me, častitljivi Aleksandros, o tebi pravil mi je Avel mnogo-krat! Tudi tvoj obraz mi ni tuj; s sladko milobo se mi polni srce, ako zrem v tvoje obličje.«

Aleksandros poda roko njemu in Meteli. (Dalje prihodnjič.)

nartu. — 4. Sodna okraja Kranj in Škofja Loka: **Franc Demšar, posestnik na Češnjici.** — 5. Sodna okraja Kamnik in Brdo: **Dr. Jan. Ev. Krek, profesor v Ljubljani.** — 6. Sodni okraji Vrhnika, Logatec, Idrija in Cirknica: **Jožef Gostinčar, posestnik v Ljubljani.** — 7. Sodni okraji Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava in Lož: **Dr. Ignacij Žitnik, stolni kanonik v Ljubljani.** — 8. Sodni okraji Litija, Višnjagora in Radče: **Franc Povše, komerc. svetnik v Ljubljani.** — 9. Sodni okraji Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje: **Janez Hladnik, župnik v Trebelnem.** 10. Sodni okraji Velike Lašče, Ribnica in Žužemberk brez občine Smuka; nadalje občine Banja Loka, Fara in Osilnica v sodnem okraju kovečevskem: **Franc Jaklič, nadučitelj v Dobropoljah.** — 11. Sodni okraji Metlika, Novo mesto, brez občin Poljanica in Črmošnjice, Črnomelj, brez občine Planina: **Evgen Jarc, profesor v Ljubljani.**

Ljubljanska krščansko socialna organizacija.

Deželnozborski kandidat za Ljubljano je dr. Vinko Gregorič, zdravnik v Ljubljani. Mi pozdavišamo to kandidaturo z velikim veseljem, ker je bil dr. Gregorič vedno v naših vrstah, govoril večkrat na delavskih shodih in se vedno za naše delavsko gibanje zavzemal. Upamo, da bodo naši somišljeniki šli z veseljem in vnemo v volivni boj zanj in to timbolj, ker je dr. Gregorič stal ob zibelki slovenske krščansko-socialne delavske organizacije.

Volivni shod priredi povodom ljubljanskih deželnozborskih volitev S. L. S. v nedeljo, dne 7. maja 1911, ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Uniona«. Na shodu obrazloži svoj program kandidat S. L. S. dr. Vinko Gregorič. — Delavci! Delavke! Agitirajte za obilno udeležbo ob volivnem shodu kandidata soustanovitelja slovenske krščansko-socialne delavske organizacije!

Člani Prometne zveze skupine Ljubljana pozor! V soboto dne 6. maja se vrši redni mesečni sestanek zvečer ob pol 8. uri zvečer v Rokodelskem Domu. Člani se opozarjate, da se udeležite v obilnem številu! — Odbor.

Kdo postane bodoči ljubljanski župan. O tem se zdaj veliko govori. Glasilo svobodomiselnih ljubljanskih svinjarjev je iztrobilo, da postane bodoči ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar. »Slovenec« je nato omenjal, da pravzaprav dr. Tavčar ne more postati ljubljanski župan, ker še ni tako dolgo, ko je zabavljal proti naši vladarski hiši. Dr. Tavčarju to seveda ni bilo všeč in pustil je pisati v »Narodu«, da njemu ni nič za to, da postane ljubljanski župan in da mu je vseeno, če postane tudi ljubljanski župan Ivan Štefe. Mi verujemo, da dr. Tavčarju ni kdosi gavedi kaj za čast postati ljubljanski župan, a cela Ljubljana zna, da hoče postati Tavčarjeva mama ljubljanska županja in dr. Tavčar mora ubogati svojo hudo ženo. Sicer pa dr. Tavčar ne bo kdosi gavedi dober župan, kar sam najbolje zna, ker je grozno komoden človek in bi bil Ivan Štefe stokrat in še večkrat boljši župan kakor dr. Tavčar, ki glede na komodnost pač lahko tekmuje s prvim ljubljanskim županom, če ga še ne prekaša. Sploh pa mi sodimo, da tisti dr. Tavčar, ki je pustil kot predsednik »Narodne tiskarne« in kot glavni urednik »Slovenskega Naroda« tako hujskati v svojem listu proti ubogim redovnicam, je glavni krivec, da so bile uboge redovnice opljuvane in zasramovane in zasmehovane po liberalni sodrgi. Dr. Tavčar je zato soodgovoren in kot lastnik in glavni urednik »Slovenskega Naroda« glavni povzročitelj napadov na uboge nune. Tak človek, ki povzroči take lopovščine, kakršna se je zgodila proti nunam ob ljubljanskih občinskih volitvah, ni sposoben postati ljubljanski župan in načelnik policije. Po dr. Tavčarjevi krivdi opljuvane nune so brezdvobe odprle tudi oči tistih redkih naših ljudi, ki so smatrali Tavčarja za dostojnega nasprotnika, kar pa dr. Tavčar nikdar ni bil, ni in ne bo.

Novi koritarji na ljubljanskem rotovžu se bodo kmalu pojavili. Znani liberalni mladini hočejo zdaj po ljubljanskih občinskih volitvah spraviti svoje lačenbergerje, ki jih je veliko, h koritom na rotovžu in hočejo

poslati v penzijo celo vrsto starih liberalnih visokih rotovških uradnikov. Njih pravi voditelj, znani Etbin Kristan, dela med mladino na to, da se pošlje v penzijo tisti pesnik Aškerc, ki ga je pred leti sam pri Maliču slavil kot velikega slovenskega pesnika. Sploh se Etbin Kristan, kar je jako značilno, v svojem »Rdečem Praporju« naravnost ponuja liberalcem kot novopečeni edini rdeči občinski svetnik, kar kaže, kako daleč je že padla jugoslovanska socialna demokracija in njen vodja. Na mesto Aškercu naj bi prišel po Etbin Kristanovi načrtih znani slovenski pesnik Oton Zupančič. S temi mladinskimi in Kristanovimi spletkami so v zvezi tudi napadi zadnji čas na svobodomiselnega pesnika rotovškega arhivarja Aškercu, ki ima pač za svobodomiselnostv osebno med mladino žal veliko zaslug. A v penzijo ne nameravajo mladini poslati zgolj Aškercu, marveč še celo vrsto drugih višjih uradnikov. Obsojeni za penzijo so med drugimi magistratni ravnatelj Vončina, magistratni svetnik Šešek, knjigovodja Trdina, policijski svetnik Lavtar in še več drugih magistratnih uradnikov. To so načrti, ki jih obravnavajo zdaj mladini po svojih konventikelnih in po svojih oštarijah. Mogoče, da so to govorice, mogoče pa tudi ne. Vsekakor je pa značilno, da se to sploh govori in so te govorice tudi dober nauk za vodilne kroge S. L. S., kako da bi bilo prav pomesti med tistimi liberalnimi uradniki kranjskega deželnega odbora, ki se v zahvalo za to, ker jim je S. L. S. zvišala plače, bratje in delajo za tisto stranko, ki je povzročila, da imamo v Ljubljani evropski škandal: opljuvane nune!

Bajželj. Dne 1. maja je prišel znani agitator in agent Bajželj k nekemu železničarju na stanovanje v kolizej ravno, ko je bil dotični v najboljšem spanju, ki ga je bil po 24urni službi, ga je zbudil in začel nadlegovati: dajte se na to polo podpisati, da boste z nami volili ob državno zborskih volitvah. Železničar mu odgovori: jaz ne podpisem, ker jaz bom volil s S. L. S., sedaj ga pa jame gospod agitator obdajati z raznimi izrazi, ali ni vas sram, ko ste železničar, ki niste vredni, da ste železničar, ko volite s tako stranko, katere je take dolge naredila ter ga je z raznimi izrazi psoval. Sicer pa čestitamo liberalcem, da imajo propale birte za agitatorje.

Verovšek ljubitelj bralcev »Slovenca«. Bilo je petek večer pred volitvijo občinskih volitev, ko je Verovšek vpil po dvorišču, da kdo bere »Slovenca«, mora ven iti iz stanovanja. In res je stranki odpovedal stanovanje, ki je že 13 let v hiši, zato, ker je naročena na »Slovenca«, le zato, ker je vedel, da dotičnik ni šel liberalcev volit. Tako spoštuje mestni uradnik Verovšek slobodno volitev. Tak sovražnik je tisti plešasti Verovšek, ki je svoj čas, ko je stradal, za denar seveda prav rad ekspidiral klerikalni »Slovenski List«.

Gospodinjska šola v Ljubljani. V torek zvečer se je zaključil prvi tečaj gospodinjske šole, katero je ustanovila S. K. S. Z. za ljubljanska dekleta v prostorih bivšega Alojzijanuma. S. K. S. Z. je povabila k zaključitvi prvega tečaja nekaj prijateljev naše organizacije k mali večerji, katero so dekleta same pripravile in tako pokazale, kaj so se tekom osem tedenskega tečaja naučile. Pri obedu, katerega so se udeležile voditeljice tečaja skupno z dekleti, se je zahvalil gospod podpredsednik L. Smolnikar deželnemu odboru za podporo, s katere pomočjo se je tečaj vršil, nadalje navzočima gg. dr. Iv. Zajcu in profesorju E. Jarcu za njih naklonjenost; posebno pohvalno je omenjal gospe dr. Robidove, ki je v družbi z drugimi damami tako požrtvovalno tečaj vodila. V imenu deklet se je zahvalila gdč. Jakobin vsem damam, ki so jih učile umnega in praktičnega gospodinjstva in lepega vedenja, posebno zahvalo pa je izrekla gospe dr. Robidovi za njeno prijaznost, ljubeznjivost in požrtvovalnost, s katero je sleherni večer dekleta učila. V njeni družbi smo se čutile dekleta domače. V znak hvaležnosti jej je podarila v imenu deklet lep šopek cvetlic. Gospa dr. Robidova se zahvali in pravi, da jej bo v največje zadoščenje in plačilo, ako bodo dekleta to, kar so se tu naučile, tudi v resnici v prid našim delavskim družinam obrnile. Poleg g. dr. Robidove so poučevale še naslednje gospe: Hafnerjeva, Schifrerjeva, Remčeva in gdč. Krekova, Strahova in Kačarjeva. Tečaja se je udeležilo dvajset deklet. Drugi tečaj se otvori v štiri-

najstih dneh; udeležba tečaja je dovoljena samo članicam naših organizacij. Šola se vrši zvečer od 6. ure naprej.

Tobačno delavstvo.

Govorice so se raznesle po tovarni, da se bo s 1. julijem vzel delavstvu običajen dopust zato, ker se bodo s tem dnevom uvedle starostne doklade. Povprašali smo na Dunaju, kako je s to zadevo in dobili odgovor, da ni na Dunaju o tem nič znanega. Te govorice so torej popolnoma prazne.

Volitve v bolniške blagajne tobačnih tovarn. V Švahu so izpadle volitve v bolniško blagajno zelo ugodno. Krščanski socialci so dobili 705 do 742 glasov, socialni demokratje pa 118 do 182 glasov. Vse socialnodemokratsko kričanje ni ničesar pomagalo. — V Halaju so bili zopet izvoljeni socialni demokratje, ki so dobili 355 do 388 glasov. Na krščanske socialce je prišlo 109 do 115 glasov. Predsednik rdečkarjev je dobil 30 glasov manj, kakor drugi. Vzrok je interesanten. Ta mož, ki se imenuje Ferher, je bil tako prijazen, da je nasproti nekemu uradniku od glavne direkcije zabavljajal proti delu delavk, češ, da slabo delajo. Uradnik si je ogledal delo brez da bi bil dobil kaj slabega. Ko so delavke (sodruginje) to zvedele, poklicale so predsednika in ga trdo prijele zaradi tega. Ko je pozneje zmerjanje ponovil, bilo je to »sodruginjam« le preveč in so hotele izstopiti iz organizacije. Sedaj se je moč ustrašil ter je sklical shod, da prepreči izstop. Vkljub temu pa so »sodruginje« proti njemu agitirale. — V Ljubljani so sijajno zmagali krščanski socialci. Dobili so: Savenc Josip 1679, Koprive Helena 1642, Kos Henrik 1679, Besan Anton 1676, Juvanec Marija 1664, Roje Marija 1674 glasov. Socialni demokratje so dobili 348 do 378 glasov. — V Hainburgu pa so zmagali socialni demokratje z 1176 do 1223 glasovi nasproti našim, ki so dobili 764 do 827 glasov. — V Linču pa so z velikanskim terorizmom zmagali tudi rdečkarji, vendar je tudi tukaj narastlo število krščanskosocialnih glasov.

Med brati in sestrami.

Iz računskega zaključka južne železnice za upravno leto 1910 je razvidno, da je na podlagi starega odplačevanja 30odstotnih obligacij bilo prometnega primanjkljaja 2.269.336 K nasproti 7.235.742 K prejšnjega leta. Uspeh je bil torej za 4.966.406 K boljši kakor prejšnje leto. Prometni prejemki izkazujejo 6 milijonov več, izdatki pa so se zvišali za 0.8 milijonov. Posebni izdatki pa so se zvišali za 0.2 milijona. Čisti dobiček glavnih prog znaša 5 milijonov kron. Dohodki osebne prometa so se zvišali za 40 odstotkov, blagovni prometni dohodki pa so ostali kot so bili.

Primanjkljaj pri upravi državne železnice. Dejstvo, da ima uprava državnih železnic leto za letom primanjkljaj, vzbuja čimdalje več pozornosti. Železnice, ki kot prometno sredstvo služijo trgovini in vsemu prometu, bi morale pri pametni upravi nositi tudi dejanski dobiček. Sicer se nahajajo tudi drugje pasivne železnice, toda to ne sme biti vzor naši železniški upravi. Med tem ko imajo posamezne privatne železnice lepe dobičke, ima železniška uprava države — primanjkljaj. Na eni strani ni pri železnicah skoro nobenega trgovsko-gospodarskega smisla, na drugi strani pa je pri železnicah preveč uradnikov, ki ne vedo kaj delati. Posebno višji in boljše plačani gospodje delajo eden drugemu napotje. Poznavalci razmer trdijo, da imajo naše železnice najmanj 10.000 uradnikov preveč. Kakor mnogokje, je tudi tukaj marsikaj narobe. Delavci se morajo dostikrat vsled premajhnega števila brezmiselnosti mučiti za boro malo plačo. Uradniki pa ne vedo kaj početi za visoko plačo. Tu je treba korenite izpremembe, ker državljani vendar niso dolžni nositi nepotrebnih izdatkov.

Glavno ravnateljstvo južne železnice je na zahtevo delavskega zbora sklenilo vsa ugodenja v prid delavstvu razglasiti po okrožnicah (cirkularju) in je odredilo, da morajo na vseh postajah biti te okrožnice delavcem pri predstojnikih na vpogled, kolikor dopuščajo službene razmere. Vsak član, kakor tudi namestnik delavskega zastopništva mora dobiti vsake izdaje okrožnic po en iztis, za katere bode ravnateljstvo

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Feller-jevo odvajalne Rhabarbara kroglice s znamko „Elsa-kroglice“ Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poizkusite iste, ki pospešujejo prebavo in krepe želodec. 6 skatljic franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici Elsa trg 16 (Hrvaško).

skrbelo, da dobe postaje potrebno število na razpolago. Delavci se opozarjate, da tudi vi pogledate v te okrožnice in se prepričate, kaj vam opravičuje in dovoljuje glavno ravnateljstvo južne železnice. Ker veliko ugodnosti je, ki jih dovoljuje glavno ravnateljstvo, a jih predstojniki pridno prikrivajo.

Z Bohinjske proge. Vsem članom »Prometne zveze« naznanjamo, da je dne 14. maja shod krščansko mislečih železničarjev pri Sv. Luciji na Primorskem. Vljudno vabimo vse člane Prometne zveze iz vseh krajev, posebno skupina Ljubljana in podružnice Bled-Gorje-Dobrava in Jesenice, Boh. Bela, Boh. Bistrica in podružnica Privčina na Primorskem. Shoda se udeleži tudi deželni poslanec Ivan Piber iz Gorij. Ker bo shod velevažnega pomena, si vljudno vabite vsi krščansko misleči železničarji iz vseh krajev naše slovenske domovine, da se shoda v obilnem številu udeležijo. Shod bo ob 4. uri popoldne. Tovariši, krščansko misleči železničarji, dne 14. maja vsi v Sv. Lucijo na Primorsko!

Gorje. V nedeljo zvečer dne 30. aprila je umrl žalostne smrti predsednik skupine Jug. strokovne zveze iz Gorij Matej Frčej. Popoldne je šel zdrav in vesel od doma iz Lazov k službi božji v Gorje. Zvečer, ko se je vračal domov, ga je najbrž obšla slabost, da sen je vlegel na neke svigli ob potu, ne daleč od doma. Ko je šel doli, mu je najbrž na lestvi izpodletelo, padel je in si izlomil tilnik. Pokojnik je bil povsod priljubljen. Član Gosilnega društva je bil že od začetka. Zred kratkim so ga izvolili tukajšnji delavci za predsednika skupine Jug. strokovne zveze v Gorjah. Pakajnik zapušča mlado ženo in več nedoraslih otrok. Tebi, dragi Matej naj sveti večna luč in Tvoji družini naše iskreno sožalje.

Škale pri Velenju. V nedeljo dne 30. aprila se je vršil v prostorih bralnega društva velik poučni shod, katerega je priredila tukajšnja skupina J. S. Z. Ta shod je bil prvi, katerega je priredila tukajšnja strokovna zveza slovenskih rudarjev, na katerem se je na dolgo in široko poročalo o delavskem in gospodarskem zavarovanju. Bila je precejšnja udeležba vključno slabemu vremenu, celo iz sosednjih župnij so prihiteli gospodarji, obrtniki in delavci, največ je bilo navzočih naših domačinov. Na shodu je govoril naš zastopnik od skupine J. S. Z. mladenič Zajc Alojzij, ki je nam natanko poročal o J. S. Z. in nam povedal veselo novico, da v Avstriji čaka naše ljudstvo vesela doba splošnega ljudskega zavarovanja, da ne bo treba na stare dni ali če obnemore hoditi po občini kruha prositi, da bo pač preskrbljen, ko obnemore, vse dni svojega življenja. Stavil nam je predlog naš govornik ubogega kmeta in delavca, kakšen siromak je, če ima svojo družino, oziroma otroke, če si prej ni nič prihranil in če zbolijo, ko nima nobene podpore, da bi se mogel pomagati kakšen siromak je, če je v stiski in koliko jih mora vsled tega v prezgodnji grob, ker nima denarja, da bi si to ali ono potrebno stvar preskrbel, kar potrebuje v boleznih. S tem bo odpravljena skrb, kaj bom počel, ko ne bom mogel več delati. Ljudstvo je bilo polno hvaležnosti in navdušenja za ta izvajanja, katera nam je poročal govornik. Na shod so prišli tudi nahujskani žganja pijani mladi fantalini socialni demokrati, ki so prišli s tem namenom n ashod, da bi napadli našega govornika. Torej taka je prijaznost in olaka vaša, namesto da bi se po teh naukih ravnali in zadovoljni bili, če kaj koristnega slišite, se pa le rotite, to se jasno vidi, da imate vi vašo pamet v petah na nogi, pa ne v glavi. Če vam kdo kaj koristnega svetuje, mu pa hudo želite, fej sram vas bodi. Rekli so in namenjeni so bili torej napadati naše krščansko misleče može. Ste še prepozno vstali, se še boste prej olike učili, treba vam bo še enkrat 7 let v šolo hoditi, da se boste vsaj nekaj olike naučili, kako se je treba med krščanskim slovenskim delavcem obnašati. Neki rudar, po imenu Ropotar Egidi, poln žganja pijan, se je res celo mislil postaviti na našega govornika in na našega vrlega, za vse dobro vnetega načelnika od skupine J. S. Z. Janeza Lipnikarja in je z nerazločnim mrmrajočim besedam seveda pijan rekel, da taki kot je naš načelnik, se bo zvrnil pred njim, sploh kratko rečeno, da on je name-

njen klerikalce spodbijati. Komaj to izreče, da bodo klerikalci pred njim ležali, kot bi treščil, stopi junaški naš vrli in pogumni načelnik Lipnikar pred njega in mu odločno pokaže pot skozi duhi, če ne, se bo on prvi znašel na tleh. Nato jo je moral odkuriti ves osramočen ven na deževni zrak. Za njim so omolkili njegovi tovariši, ki so bili ravno istega mnenja, kakor njihov pobegli tovariš nezreli pravi Ropotar. Nihče se ni upal več izpregovoriti vsem prej nahujskanim in pijanim fantalinom je vse v hlače zlezlo. Junaško in odločno je stal mladi govornik pred svojimi nasprotniki in jim je sekal bridke in neljube resnice v obraz tako, da jim je šlo kar skozi mozek in ušesa, nihče se ni upal več besedice ziniti ali očitati govorniku. Odločno in neusmiljeno je bil in odrihal nesramno in podlo ebrekovanje ter hujskanje socialnih demokratov. Mislimo, da rugič se jim ne bo zljubilo priti s takim manevrom na naš shod. Svetujemo pa, če se pa ti zarukani prifrknjenci ne bodo prišli do spoznanja, jim bomo pa glavo tako zasukali, da bodejo vedno proti solncu gledali, da se jim bo ja potem vsaj od solne svetlobe začelo v glavi bliskati in svetiti. Mislimo pa tudi, da se jim bo gotovo tda začelo tudi maslo na glavi cediti, ki ga imajo toliko na glavi. K besedi se je oglasil naš blagajničar Kasnik Matevž, ki je v navdušenih besedah bodril navzoče, naj gredo na dan volitve vsi na volišče in naj volijo krščanskega moža in tak mož je naš kandidat dr. Karel Verstovšek, in ko to izreče, so se slišali v vseh prostorih veseli bujni živijo-klici. Nato je začel tudi hudo pretresati vse živce in možgane socialnim demokratom tako, da jim je šlo kar skozi vse živce. Mislili smo, da se bo tem mladim fantalinom kar žolč razlil od same jeze, kajti ziniti se nobeden ni upal nič, ker je stal nanš pogumni načelnik Lipnikar pred njim kakor vojak na straži. Zopet je ta dan pristopilo novih članov k strokovni zvezi. Tukajšnjemu rudniku je zdaj za vselej enkrat odklenkalo socialnim demokratom mrtvaško pesem »memento mori«.

Plačilnica prometne zveze Podmelec in Prvačina sklicujeta društven shod v Sv. Lucijo pri Gorici v nedeljo dne 14. maja ob 4. uri popoldne. Govorila bosta deželni poslanec J. Piber in predsednik Kat. delavskega društva Josip Gostinčar. Vsi člani prometne zveze se vljudno vabijo, da se tega shoda v obilnem številu udeležijo.

Prosta vožnja po južni železnici. Vodstvo južne železnice je odredilo, da smejo vsi definitivni uslužbenci južne železnice se posluževati proste vožnje, ki velja tudi za vse brzovlake za daljavo 100 kilometrov. Razen dunajskega okraja je podeljenje proste vožnje, veljavne za brzovlake izključeno. Enako je odredilo glavno ravnateljstvo tudi za vse delavsko osebje, katero že služi pri južni železnici čez deset let, prosto vožnjo (Freifahrtkarten) za vse vlake, tudi za brzovlake, veljavno za daljavo čez 100 kilometrov, kakor tudi za njih žene in nedorasle otroke, kateri so še v njih oskrbi. Za delavce podeljuje liste za prosto vožnjo (Freifahrtkarten) nadzorništvo (upravnishstvo). Za družine pa glavno vodstvo južne železnice. Vsak vožni listek (Feifahrtkarte) se mora izkazati z legitimacijo (Legitimation vorweisen).

V nedeljo izvoljeni soc. dem. kandidat Anton Kristan, kateri se pa ni hotel predstaviti kot kandidat, ampak kot velik dobrotnik Idrije (saj ima diplomu iz občine in velikega mačka) saj itak me vsi poznate, da ne izgubim nikdar svojega načela. Tonček, kdo je zatajil delavski interes na nekem shodu, ko je bila delavska točka zadnja, primejhudir, saj si vendar učil, delavec na prvo mesto. Kdo pa je snedel mladim delavcem žito in drva? Kdo je tisti, ki je rekel, da je boljše devet kron, kakor pa žito in drva. O Tonček, niste čist z idrijskimi delavci. Volici, bodite previdni in ne dajte glasove neznačajnežu (karakterju). Štravs že agitira in kar zapove, da ne sme nobeden na volišče, če ne bo volil Tončka. Mladeniška zveza tudi že moralno propada, ker že svoje plakate pribijajo na stranišča. Drugič malo več o tem.

Sava. Naj omenim en vzgled, kako kapitalist izrablja ubogo delavstvo. Pri naši tovarni je delavec V. J. že sedem let. Kljub

postavi ni on ne član bratovske skladnice, ne bolniške blagajne. Ko je pa bil zadnjič štiri dni bolan, kaznoval ga je zato tovarniški valpet V. za pet kron; to je imel za bolniško podporo, namesto resnične podpore pa kazen pet kron, dasi niti dve kroni na siht ne zasluži. Opozarjamo na ta slučaj slavno ravnateljstvo, delavstvu naj bo pa ta vzgled v bodrilo, da se vsak organizira pri kakem društvu, najboljša je Jugoslovanska Strokovna zveza ali Strokovno društvo, kjer potem tak revež dobi pravnega zastopnika. Radovedni smo, kako bo ta valpet, ko morda ne bode mesec dni, iskal delavskih glasov, s kom bo sebe olepšaval, ko le to gleda, kako bi delavstvo oškodoval.

Računski pregled krajne skupine »Zidani Most« od 1. aprila 1910 do 31. marca 1911. Prejemki: 1. Blagajniško stanje dne 1. aprila 1910 57 K 32 v. 2. Mesečni prispevki po 70 v 182 K 40 v. 3. Mrtvaščina 37 K 60v. 4. Mrtvaški sklad 6 v. 5. Podpora od vodstva 10 K. 6. Prispevki 15 K. 7. Vpisnina 1 K 20 vinarjev. Skupaj 304 K 12 v. — Izdatki: 1. Na vodstvo poslana na 15 odstotkov odpadka 194 K 6 v. 2. Delavski časopis 4 K 50 v. 3. Podpora dvema somišljenikom 30 K. 4. Potovalni stroški 8 K 20 vin. 5. Pošta 9 K 39 vinarjev. 6. Pisarniški stroški 67 vin. Skupaj 246 K 82 vin. Prejemki 304 K 12 v, izdatki 246 K 82 v. Blagajniško stanje 57 K 30 vinarjev. — Zidani Most, dne 31. marca 1911. — Golob Alojzij, zapisnikar. Mrežar Franc, načelnik.

Okno v svet.

Tudi znamenje časa. Na Dunaju v 13. okraju ste se dne 26. aprila v samoumorilnem namenu zastrupile dve deklici; ena je bila stara deset, druga pa dvanaest let. Pri sebi ste imeli poslovilna pisma. Vzrok samoumora je bil pri mlajši slabo šolsko spričevalo in pri starejši smrt nje bratca, ki ga je baje zelo rada imela. Deklici ste pili isol in ste poškodovani zelo nevarno. Došli zdravnik jima je dal protisredstvo, ter so jih prepeljali v bolnišnico.

Našim gospodarstvom

priporočamo priznani najboljši pridelatek za kavo „Zagrebski pravi FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek.

Jako redka prilika!

Tovarna mi je poverila v direktno prodajo po neki elementarni nezgodi rešeno blago, mnogo tisočev krasnih, težkih

flanelastih odej

v lepih, najnovejših vzorcih in modnih barvah, imajoč povsem neznatne vodne madeže, ki se komaj poznajo. Te odeje so pripravne za vsako boljše gospodinjstvo za pregrinjanje postelj in odevanje oseb, so zelo fine, gorke in močne, okoli 190 cm dolge in 135 cm široke.

Pošilja se proti povzetju: 3 krasne, zelo fine flanelaste odeje v vseh modnih barvah in vzorcih, za 9 kron, 4 odeje za gospodarstvo 10 kron.

Vsak častiti bralec tega oglasa naj le naroči z zaupanjem. Z mirno vestjo lahko trdim, da bo s pošiljateljstvo vsakdo zadovoljen.

OTON BEKERA, c. kr. finančni straž. nadpaznik v p.

Nachod (Češko) Tovarniška zaloga 2—8.

A. ŽIBERT

-- LJUBLJANA --

PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO

ZALOGO ČEVLJEV

DOMAČEGA IZDELKA.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak de-

lavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po odbitka,

tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpred.; **Odborniki:**
Anton Belec, posest.; podj. in trg. v Št. Vidu
n. Lj.; **Fran Povše**, vodja, graščak, drž. in
dež. posl.; **Anton Kobi**, posest. in trg., Breg
pri Borovni.; **Karol Kauschegg**, veleposest.
v Ljubljani; **Matija Kolar**, stolni dekan v
v Ljubljani; **Ivan Kregar**, svetnik trg. in
obrt. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; **Fran
Leskovic**, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; **Ivan Pollak ml.**, tov.; **Karol
Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zastopnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporočata sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Stadin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica
30 vin.
Posiljalni prašek, proti ognj-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oces, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast po-
spešujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pri-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti bled-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.



**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na **Tržaški cesti št. 1**

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!



Samo
6 dni!

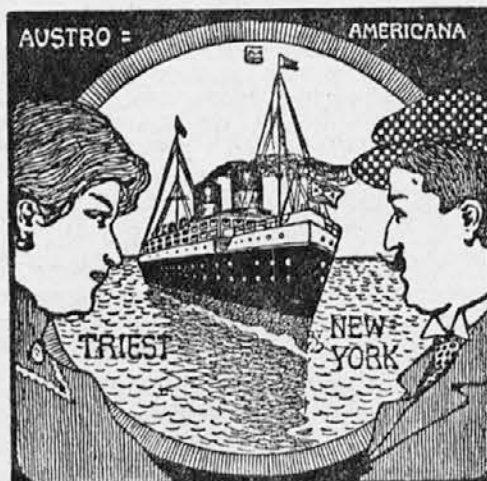
HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKA
POSJOJILNICA“ nasproti gostilne pri „FIGOVCI“.



Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Šmetetka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

IVAN JAK in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

za rodbino in obrt.



Tisk Katoliške Tiskarne.